Овај пројекат је финансиран средствима Европске уније и кофинансиран средствима Владе Републике Србије

#ЕУ ЗА ТЕБЕ

ЕТНОКУЛТУРАЛНИ ПОРТРЕТ СРБИЈЕ

Гордана Војковић

Републички завод за статистику
Милана Ракића 5, Београд, Србија
+381 11 24 12 922
stat@stat.gov.rs

Увод

- Кратак преглед студије и њене важности
- Циљеви истраживања
- Основни извори података и територијални обухват

Студија „Етнокултурални портрет Србије” има за **циљ** да презентује резултате последњег пописа становништва, 2022. године, везане за етноконфесионална обележја становништва и да, кроз свеобухватну анализу, презентује промене у структури етнокултуралних обележја становништва Србије, са нагласком на период 2011–2022.

Основни **задатак** је да се утврде демографске и социоекономске карактеристике етничких заједница и конфесионалних група, да се истраже промене у структури становништва према матерњем језику, могуће (не)подударности између националне припадности и матерњег језика и степену алтерофоније, као и да се истраже регионалне разлике у наведеним модалитетима.

„Демографски развитак националности у СР Србији” ИДН-ЦДИ (1967)

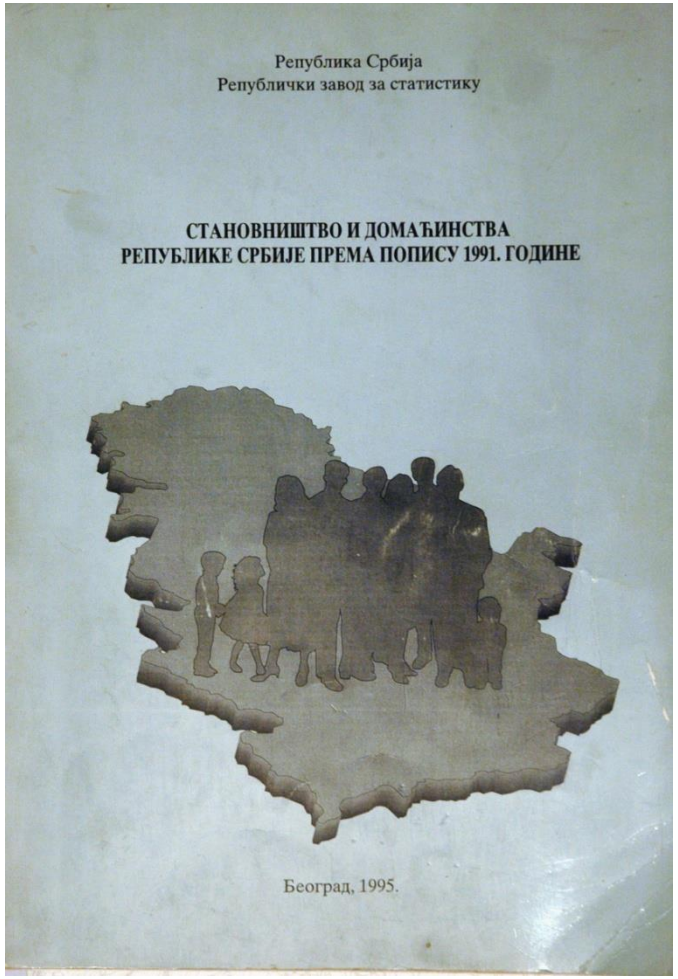

Stanovništvo i domaćinstva Srbije prema popisu 2002. godine, RZS, CDI-IDN, Beograd, 2006.

Етноконфесионални и језички мозаик Србије”, 2011.

„Етнички мозаик Србије – према подацима пописа становништва 2002”, Министарство за људска и мањинска права Србије и Црне Горе (2004);

2. Теоријско-методолошки аспекти етнокултуралних истраживања

- Дефиниција етничког идентитета и његове развојне фазе
- Методолошка ограничења етностатистичке евиденције
- Статистике између науке и политике

Методолошка ограничења етностатистичке евиденције

Критеријуми

- правно-формалне природе (држављанство, место рођења)
- субјективне природе (националност, матерњи језик, вероисповест)

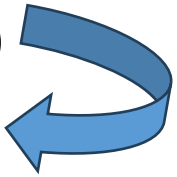

нестабилност и променљивост

Промене у методолошким приступима и класификацијама

Промене методолошких решења за одређивање укупног становништва

3. Историја пописивања националне, језичке и верске припадности

- Преглед пописа од 19. века до данас
- Еволуција приступа у бележењу етнокултуралних обележја

4. Национална припадност

- Трендови у структури према националној припадности (1948–2022)
- Промене у структури националних заједница након 1991. године
- Карте приказују просторну дистрибуцију националних мањина према Попису 2022

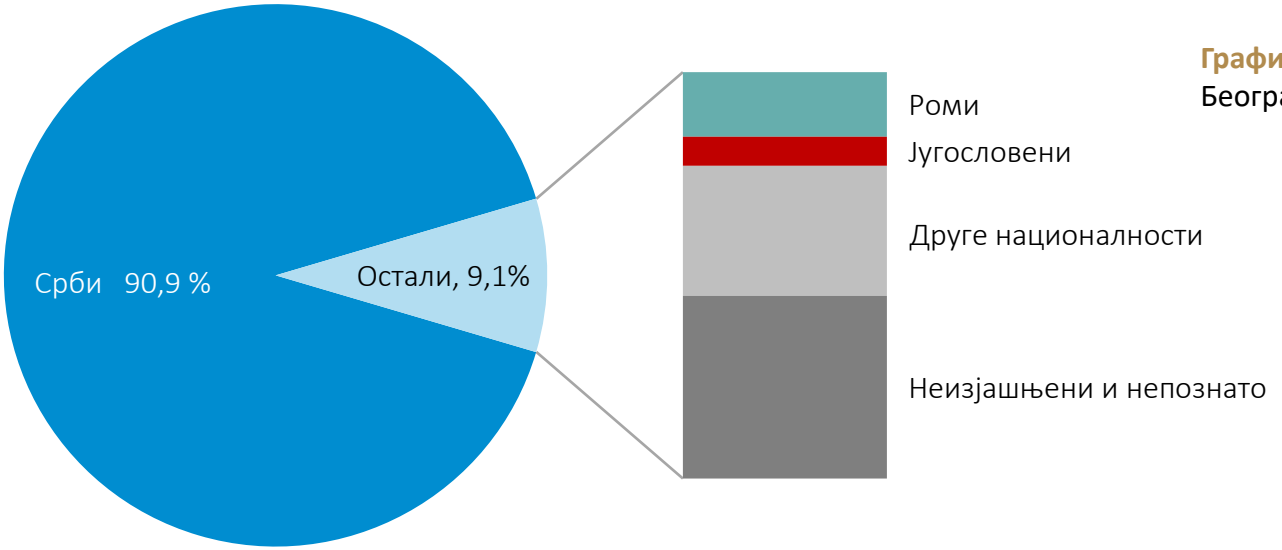

Графикон 4.1. Национални састав Београдског региона

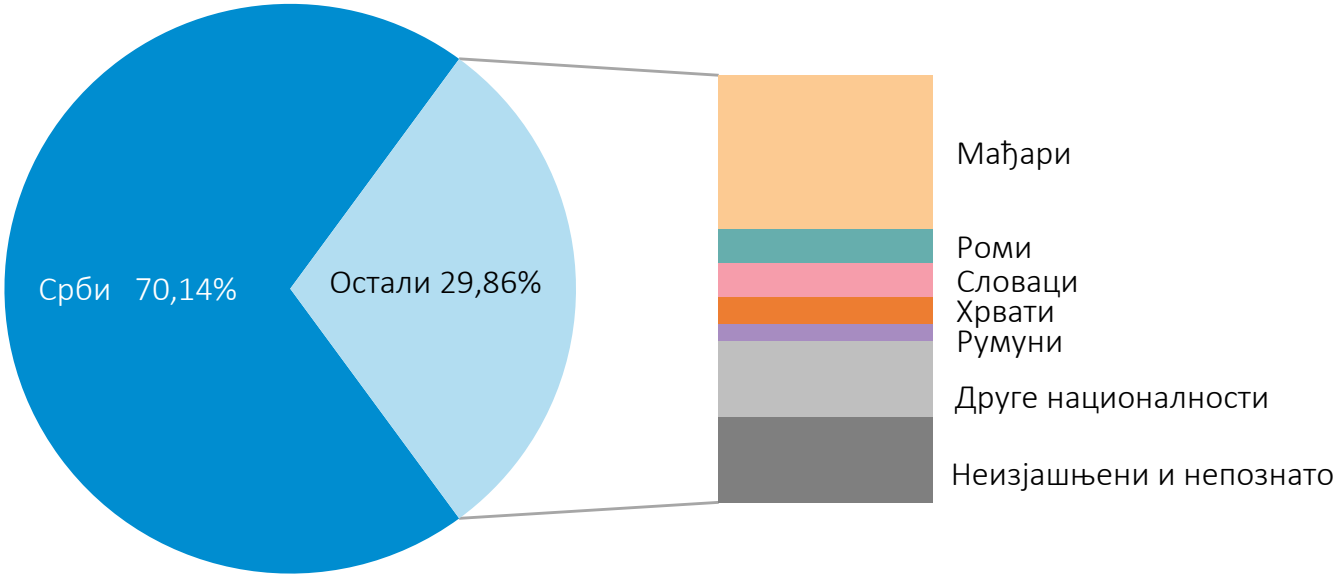

Графикон 4.2. Национални састав Региона Војводине

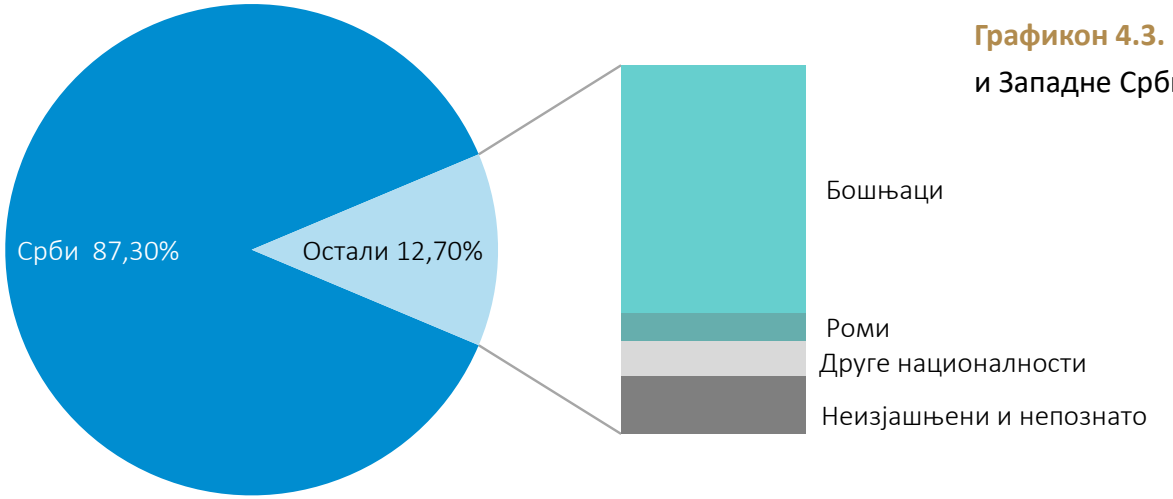

Графикон 4.3. Национални састав Региона Шумадије и Западне Србије

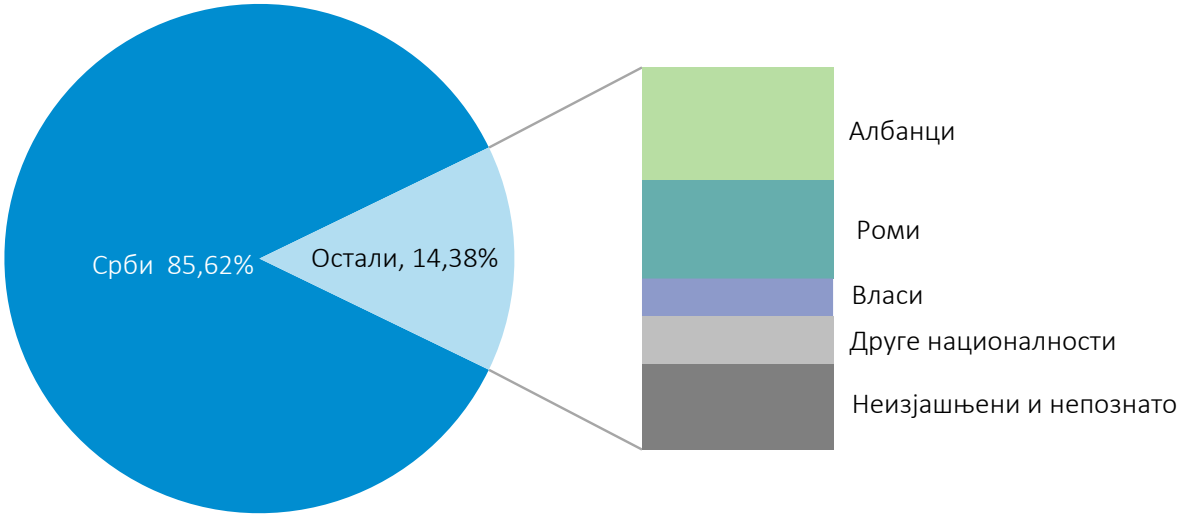

Графикон 4.4. Национални састав Региона Јужне и Источне Србије

Карта 4.1. Најзаступљеније националне заједнице по општинама и градовима

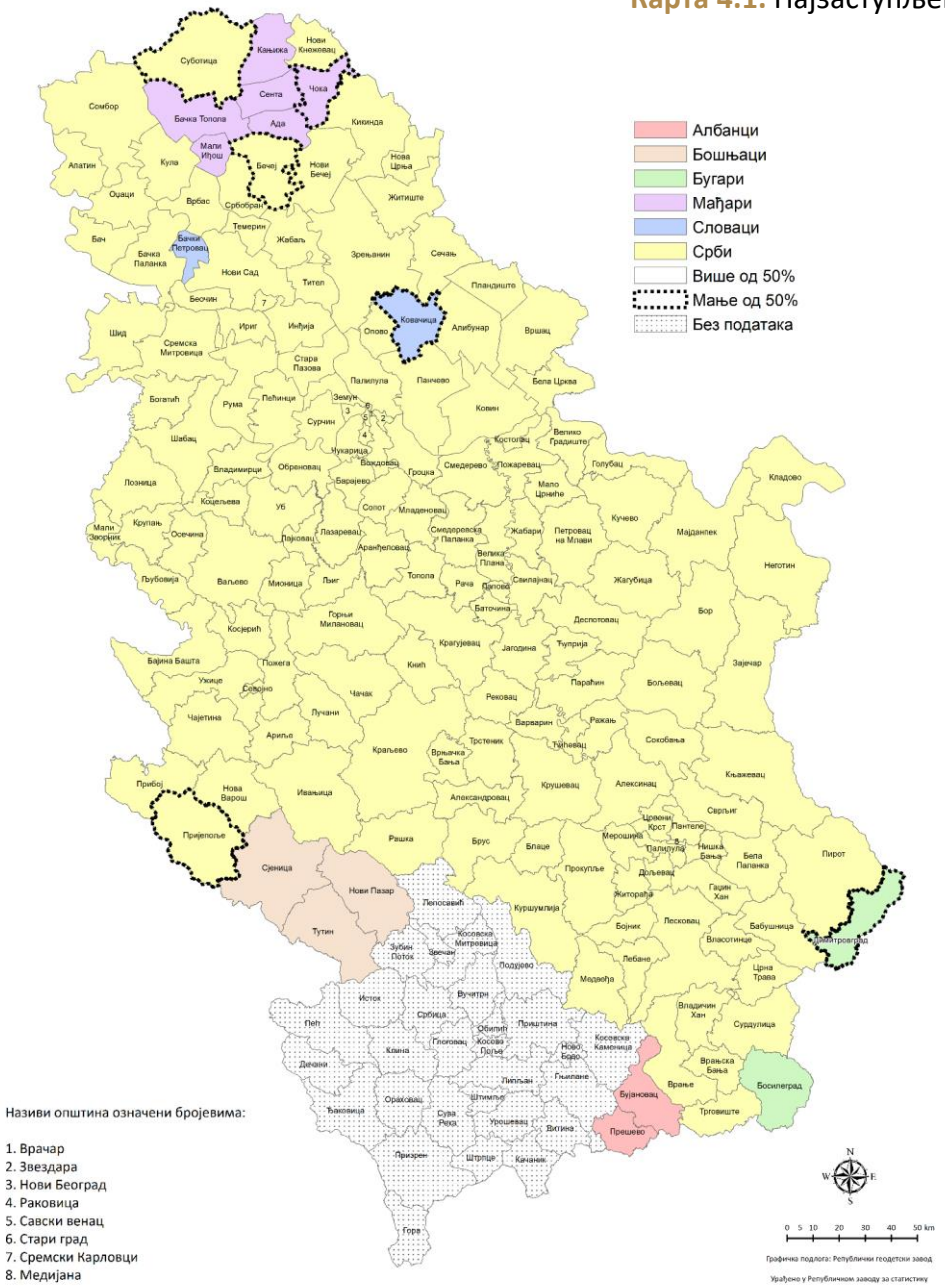

Карта 4.2. Удео Срба у укупном, Попис 2022.

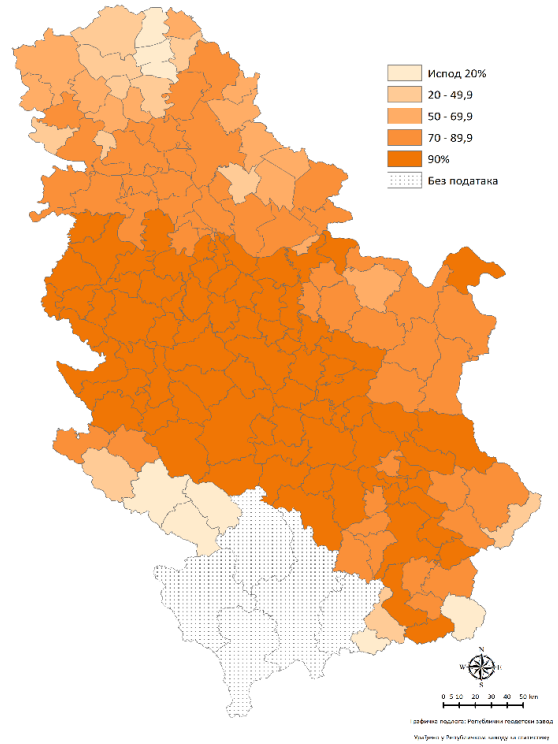

Карта 4.3. Удео Албанаца

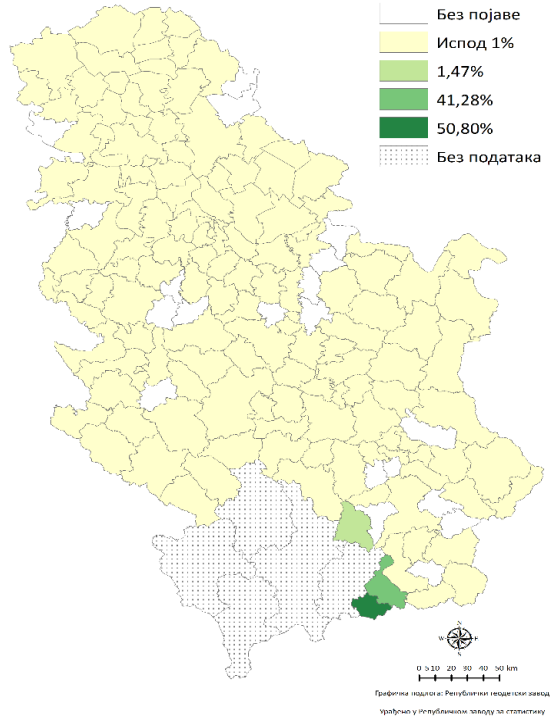

Карта 4.4. Удео Бошњака

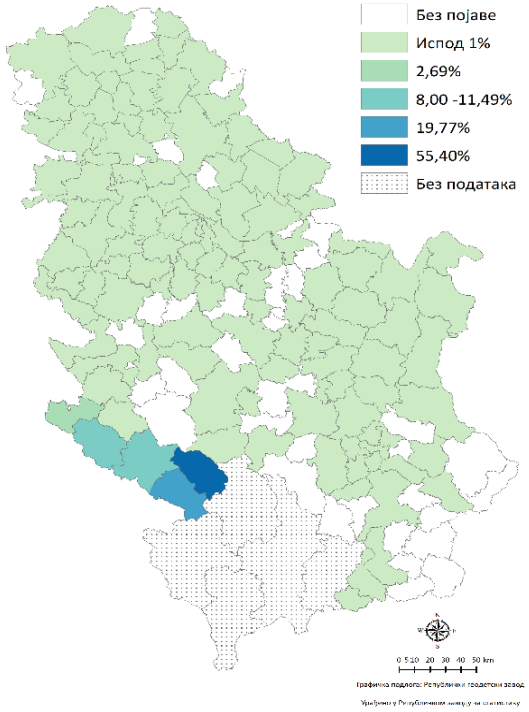

Карта 4.5. Удео Бугара

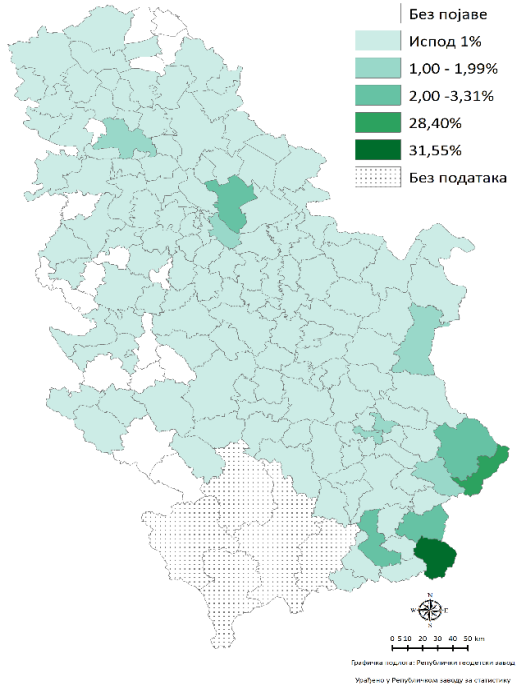

Карта 4.6. Удео Мађара

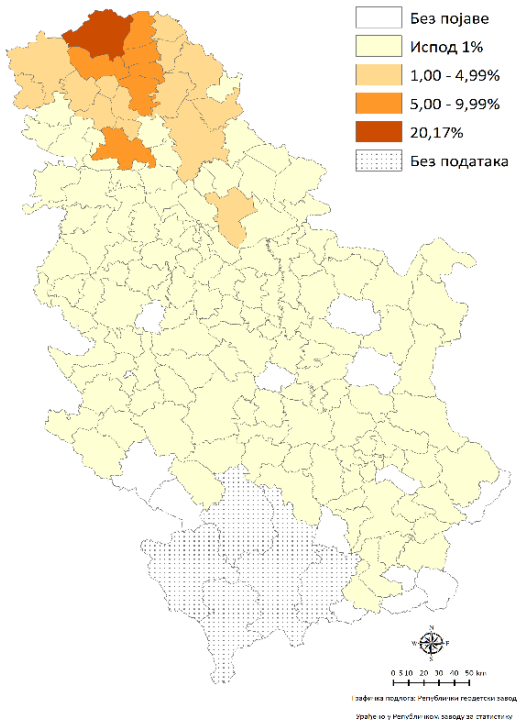

Карта 4.7. Удео Словака

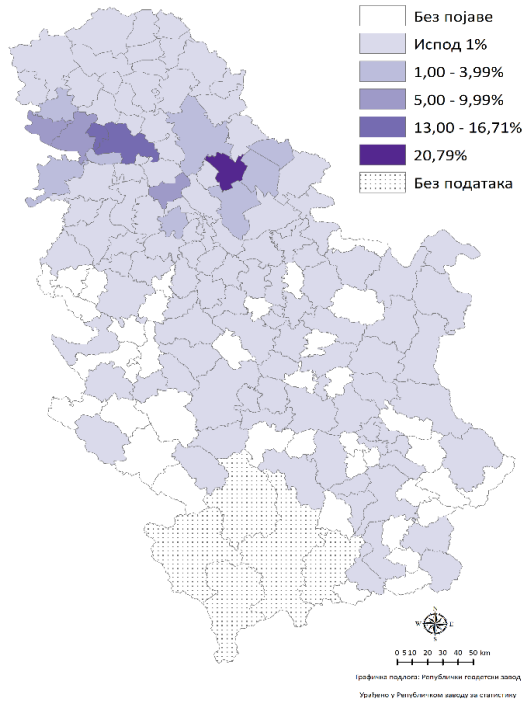

Карта 4.8. Удео Буњеваца

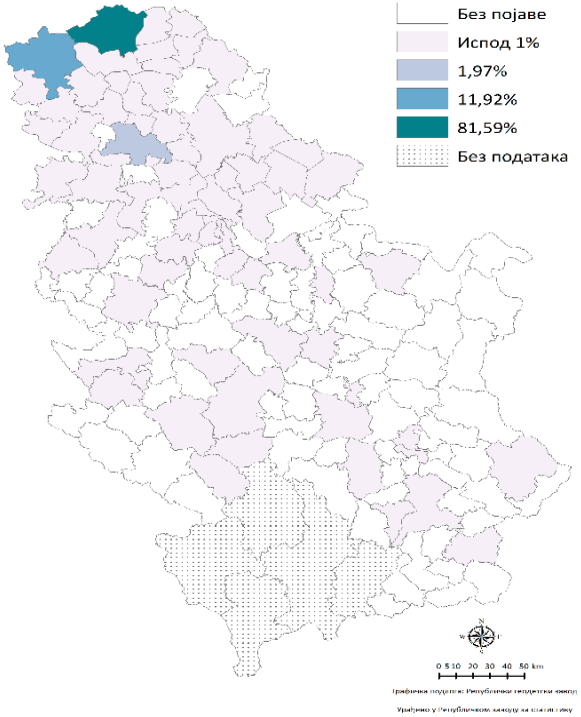

Карта 4.9. Удео Влаха

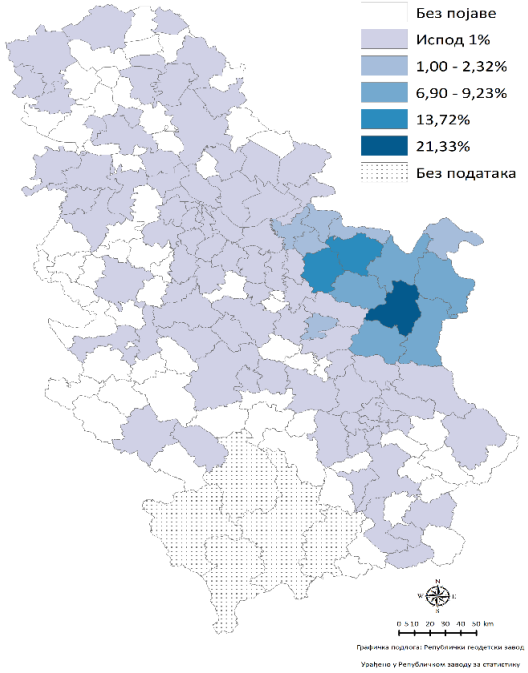

Карта 4.10. Удео Југословена

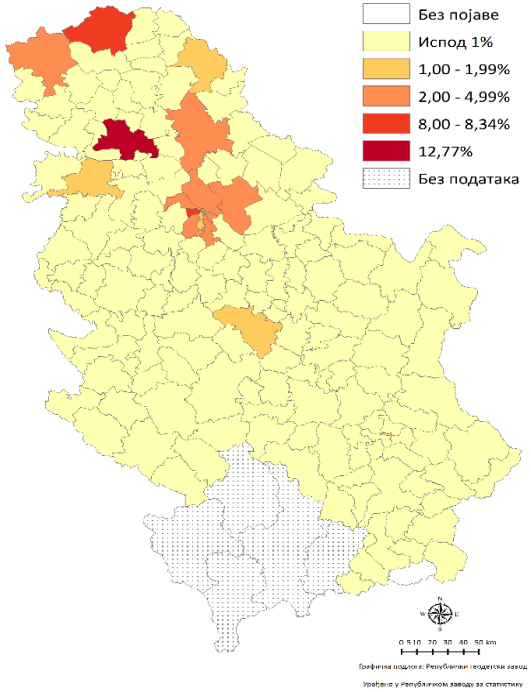

Карта 4.12. Удео Румуна

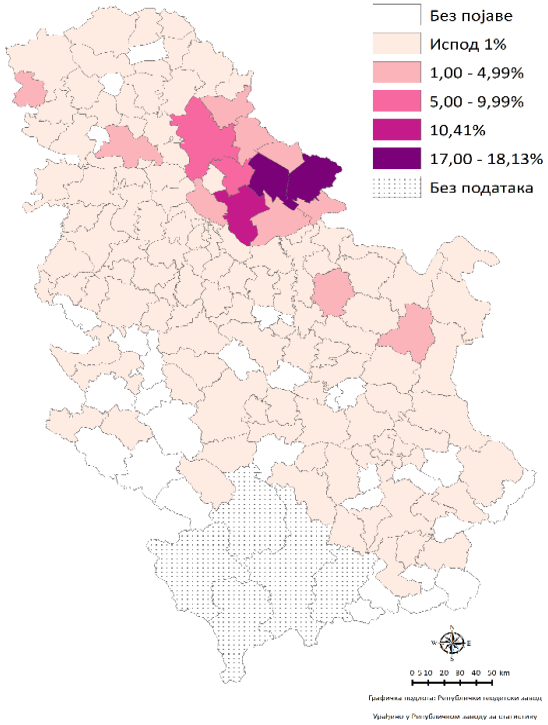

4.4. Демографске и социо-економске карактеристике националних заједница

Старосно-полна структура припадника националних заједница

Графикон 4.5. Националне заједнице према просечној старости, Попис 2022.

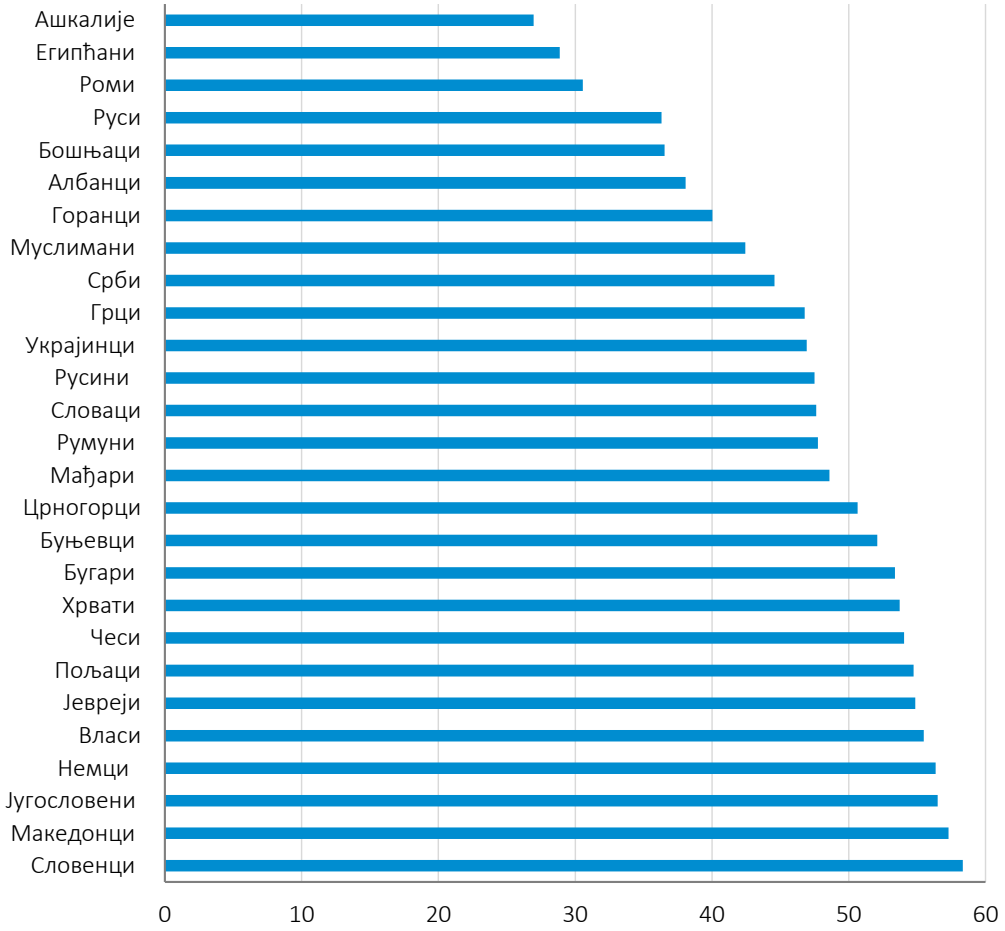

Графикон 4.6. Националне заједнице према великим старосним групама, Попис 2022.

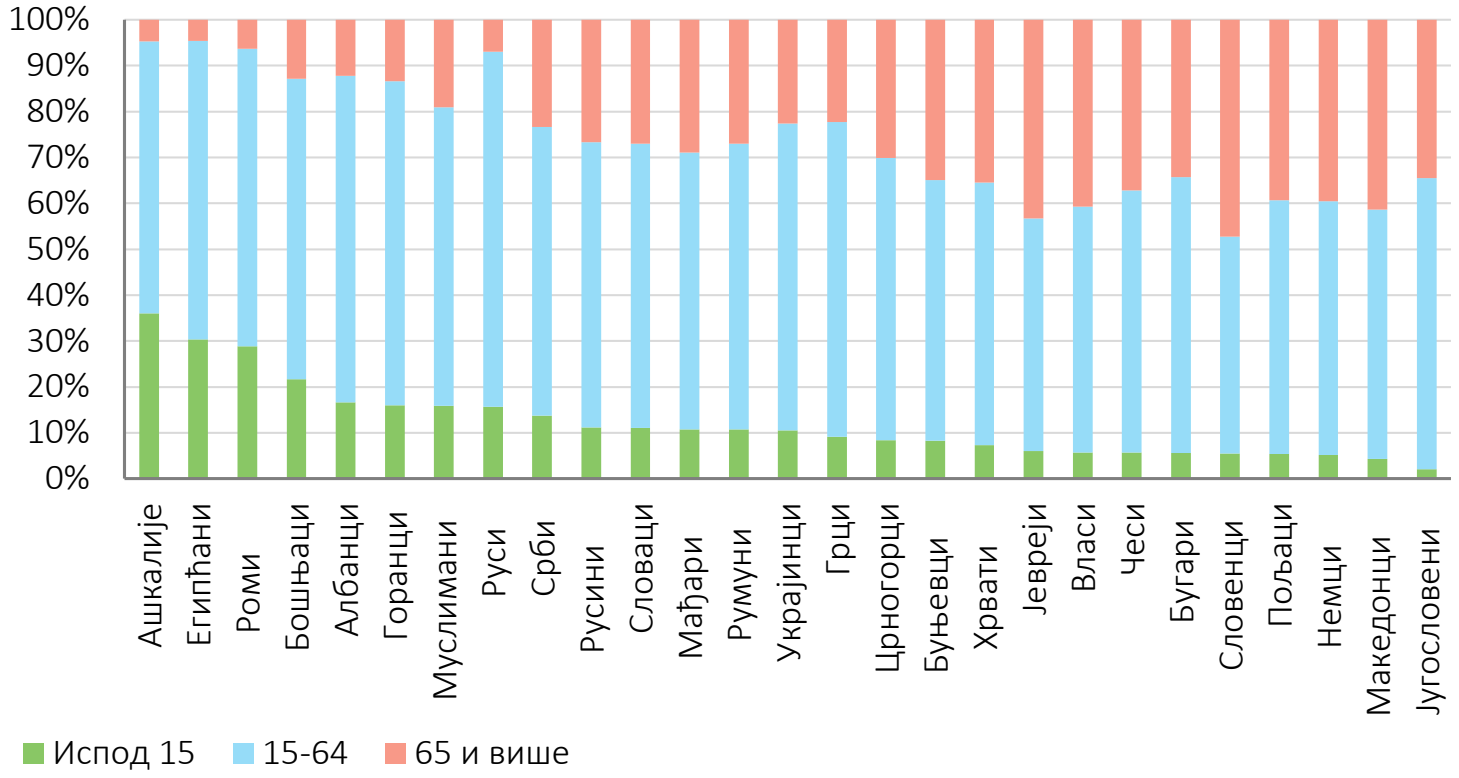

Графикон 4.7. Националне заједнице према полу и старости

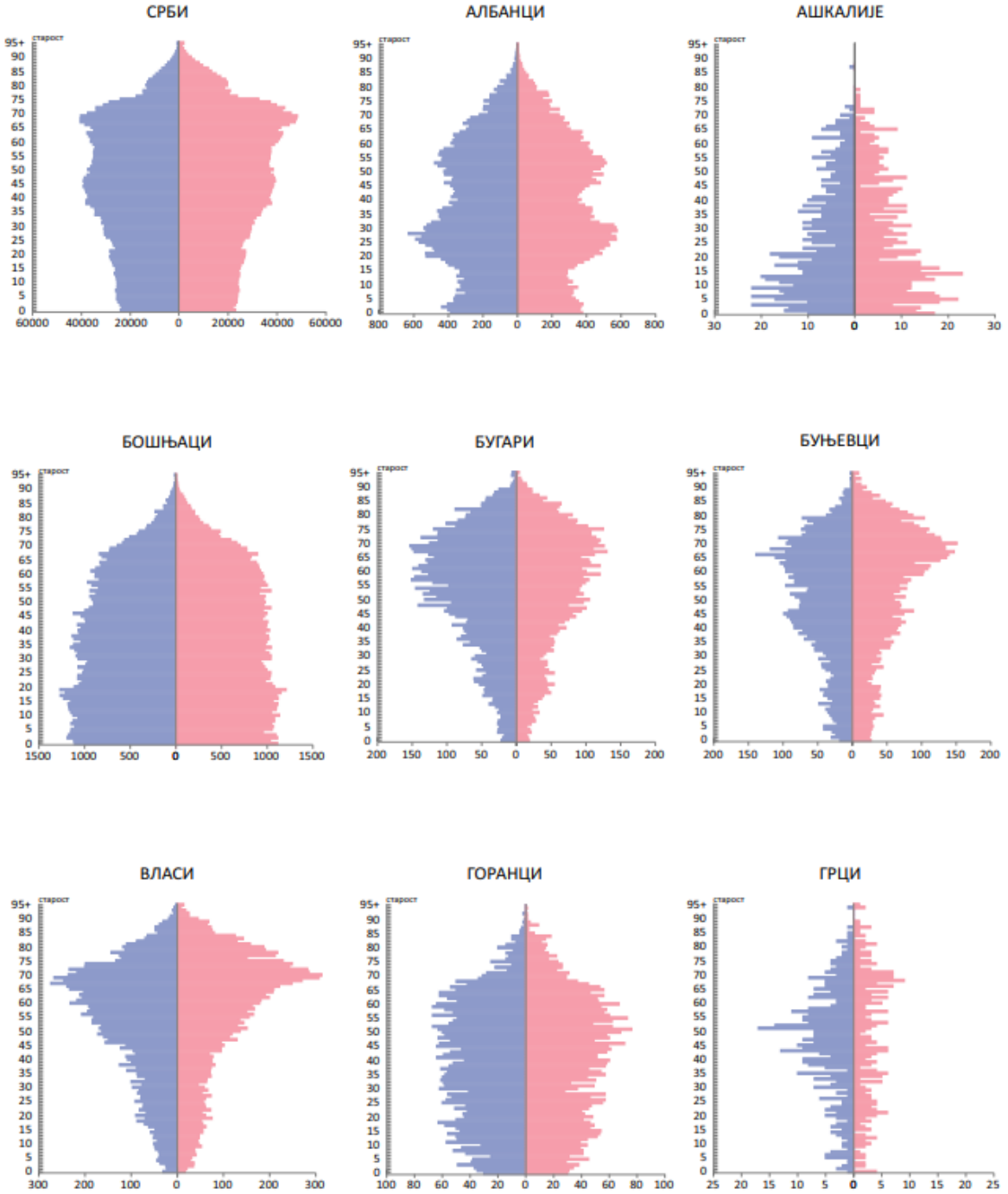

ЕГИПЋАНИ

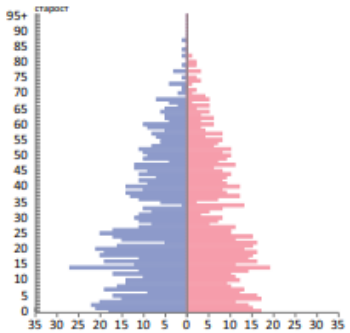

ЈЕВРЕЈИ

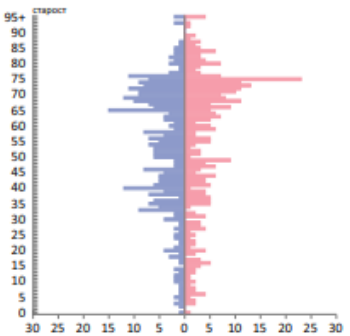

ЈУГОСЛОВЕНИ

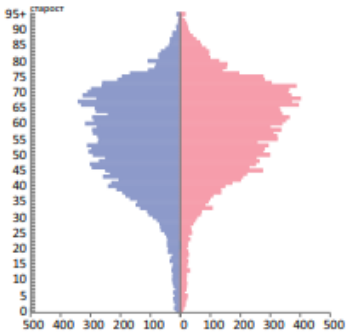

МАЂАРИ

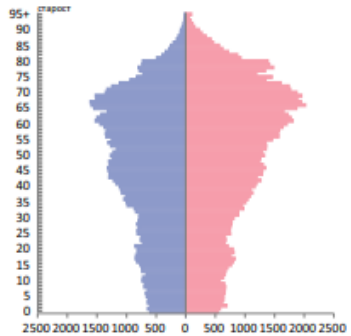

МАКЕДОНЦИ

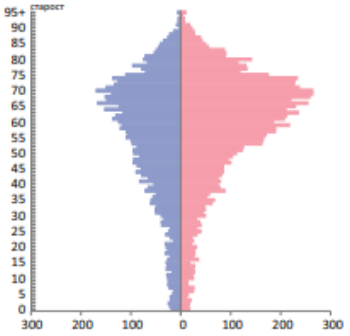

МУСЛИМАНИ

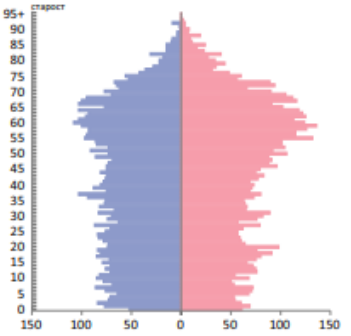

НЕМЦИ

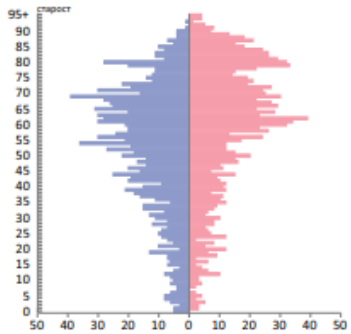

ПОЉАЦИ

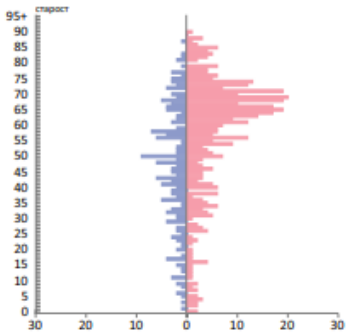

РОМИ

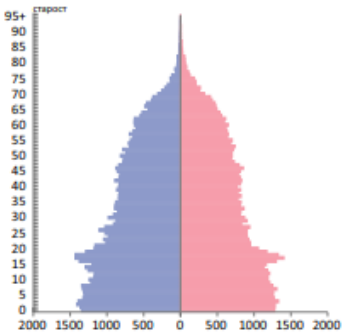

РУМУНИ

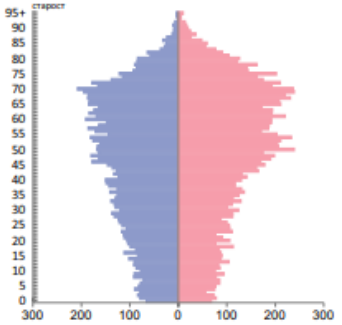

РУСИ

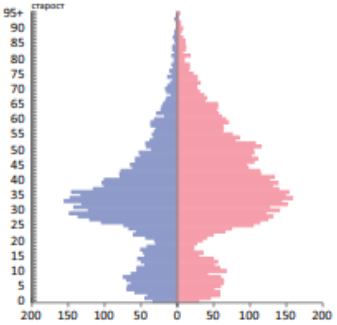

РУСИНИ

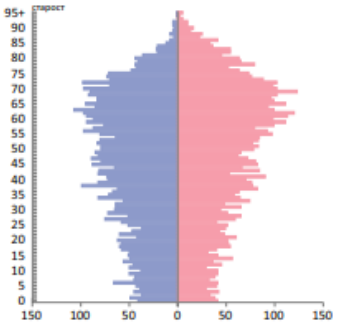

СЛОВАЦИ

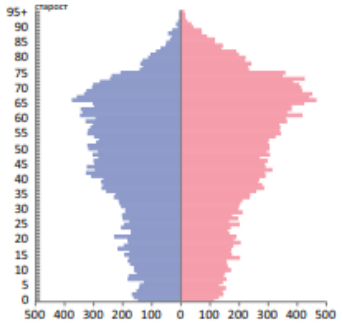

СЛОВЕНЦИ

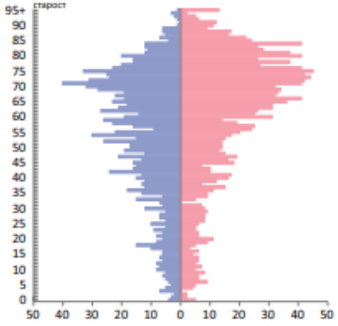

УКРАЈИНЦИ

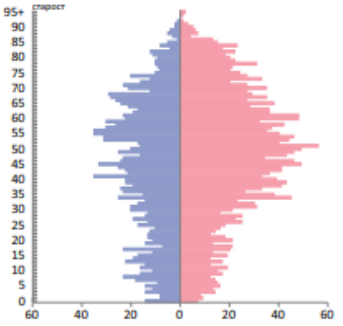

ХРВАТИ

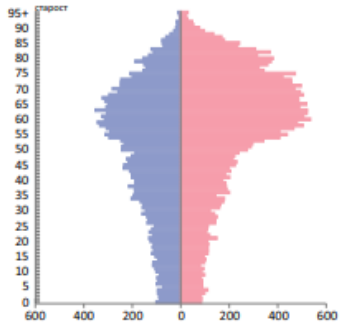

ЦРНОГОРЦИ

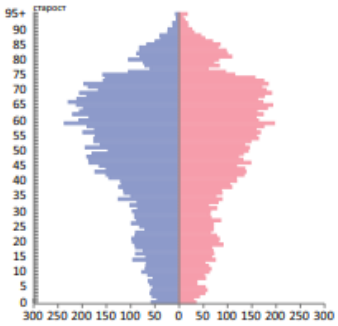

ЧЕСИ

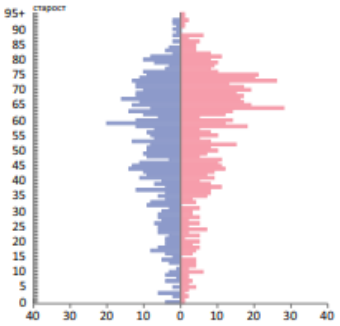

Графикон 4.8. Припадници националних заједница старости 15 и више година према броју живорођене деце

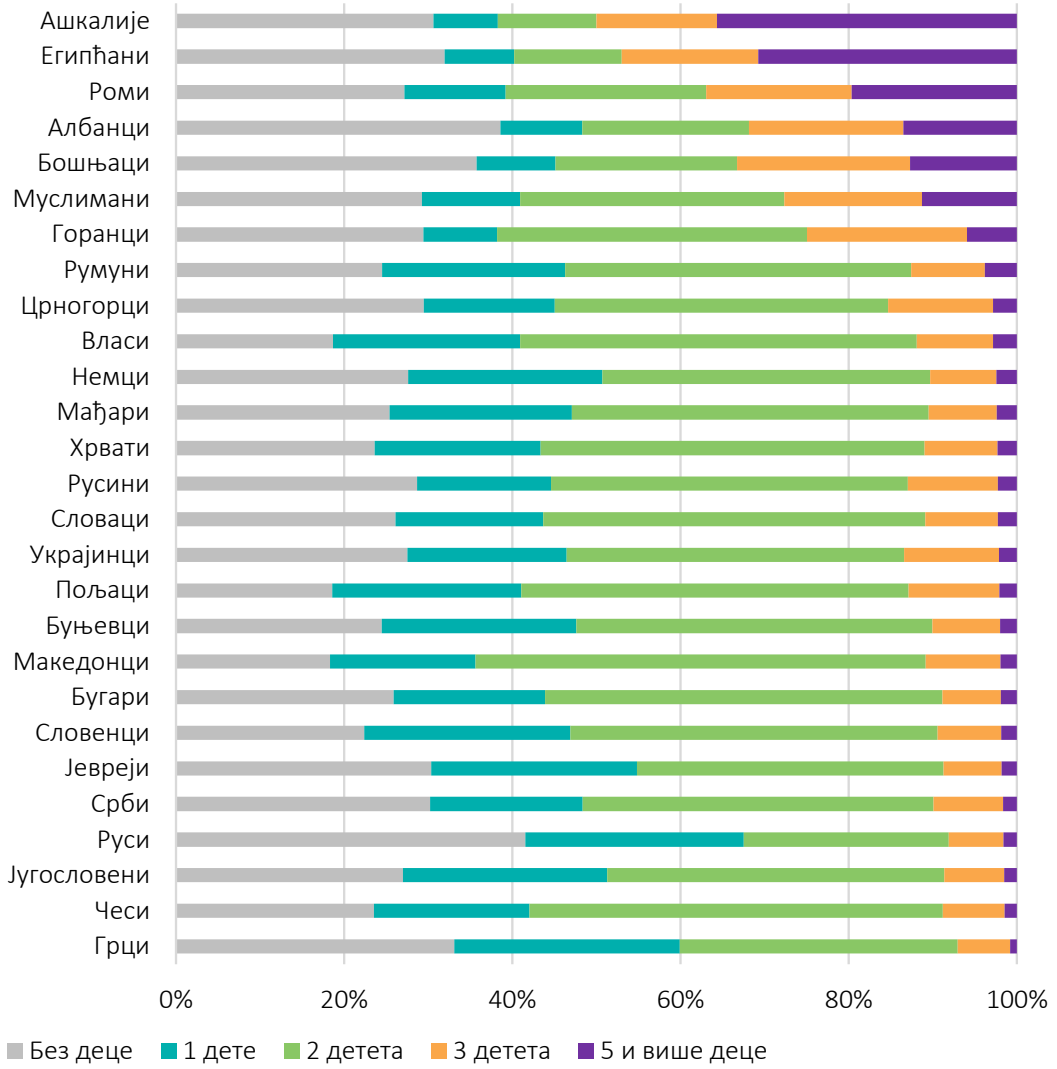

Табела 4.5. Припаднице националних заједница старе 15 и више година према просечном броју живорођене деце

Национална припадност	Просечан број живорођене деце	Национална припадност	Просечан број живорођене деце	Национална припадност	Просечан број живорођене деце
Ашкалијке	2,74	Влахиње	1,66	Немице	1,51
Египћанке	2,57	Чехиње	1,63	Словенке	1,51
Ромкиње	2,22	Словакиње	1,62	Црногорке	1,48
Муслиманке	1,90	Хрватице	1,61	Украјинке	1,46
Бошњакиње	1,84	Румунке	1,58	Српкиње	1,43
Горанке	1,78	Русинке	1,58	Југословенке	1,39
Албанке	1,76	Мађарице	1,57	Јеврејке	1,27
Македонке	1,68	Бугарке	1,55	Гркиње	1,20

Графикон 4.10. Становништво старо 15 и више година према компјутерској писмености

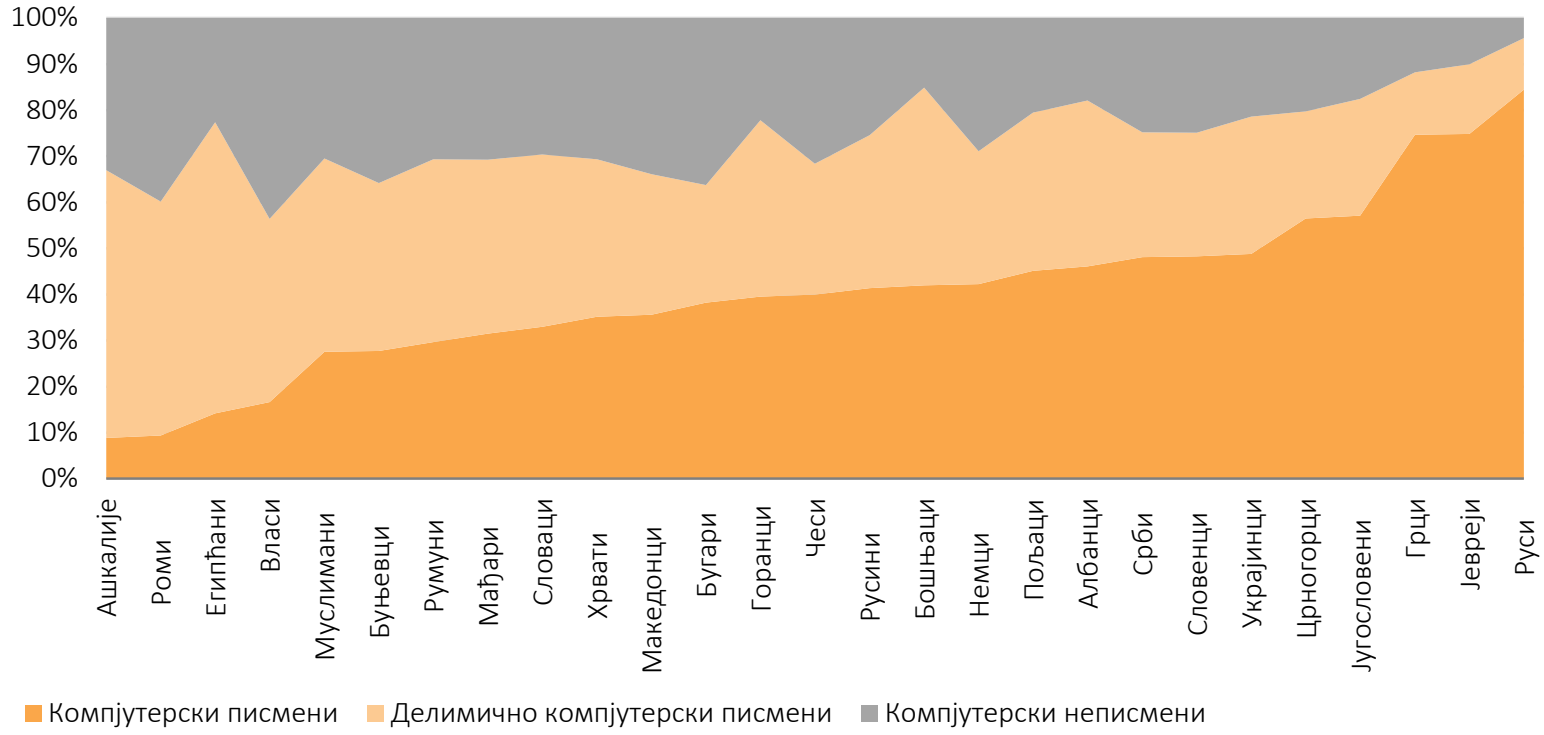

Графикон 4.11. Удео економски активног становништва које обавља занимање и незапослених у укупном броју припадника националних заједница

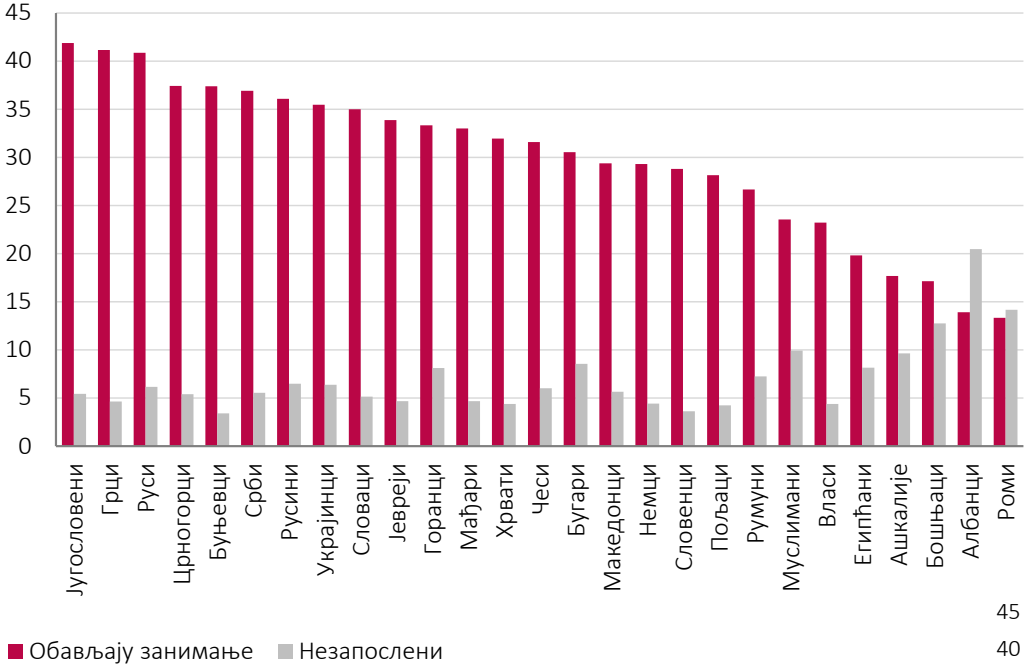

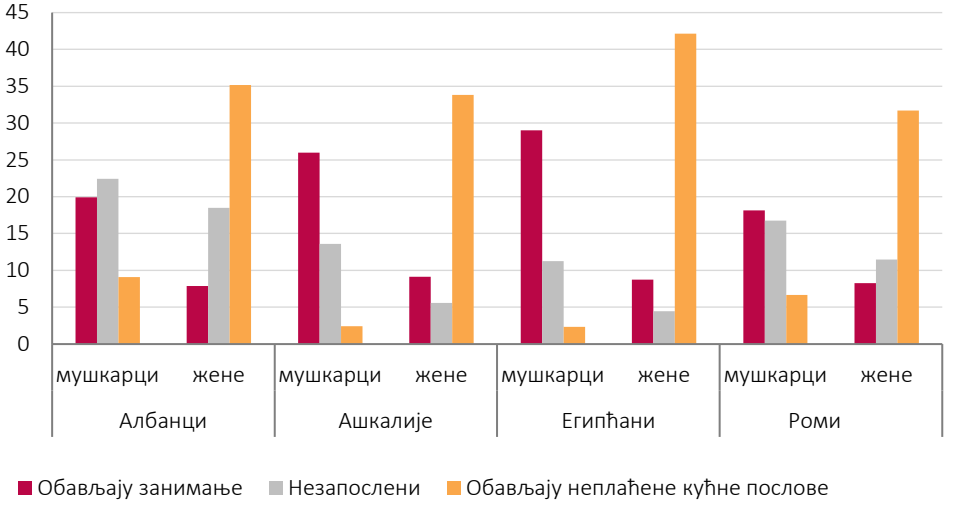

1. просечна старост,
2. индекс старења (65+/<15 год.),
3. просечна старост мајке при рођењу првог детета,
4. удео лица без школе и са непотпуном основном школом,
5. удео лица са вишим и високим образовањем,
6. удео неписмених,
7. удео компјутерски писмених,
8. удео лица која живе у ванбрачној зајденици,
9. удео економски активних лица која обављају занимање,
10. удео незапослених,
11. удео пензионера,
12. удео особа са инвалидитетом,
13. просечан број чланова домаћинства,
14. удео самачких домаћинстава и
15. удео старачких домаћинстава

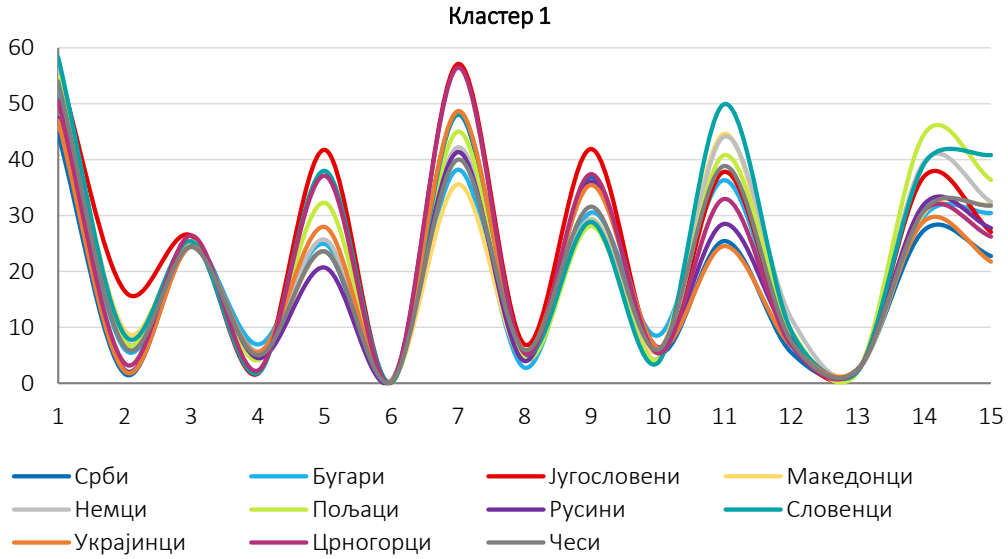

Националне заједнице у кластеру 1

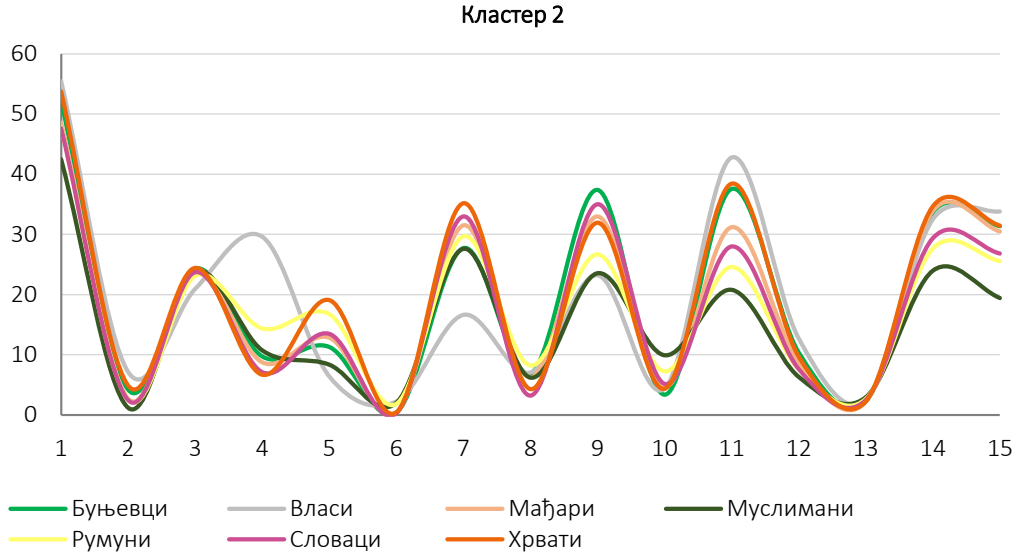

Националне заједнице у кластеру 2

Кластер 3

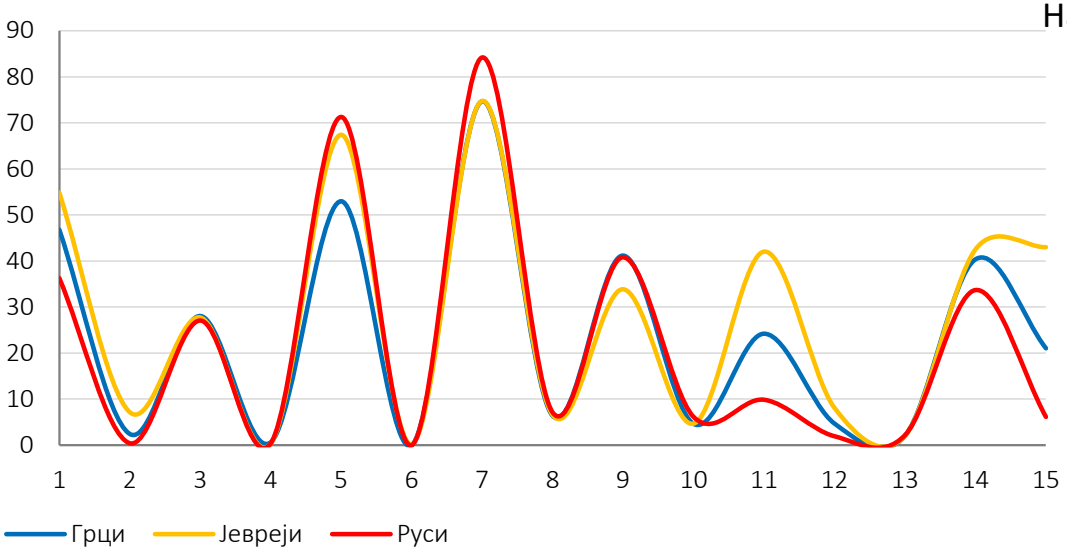

Националне заједнице у кластеру 3

Кластер 4

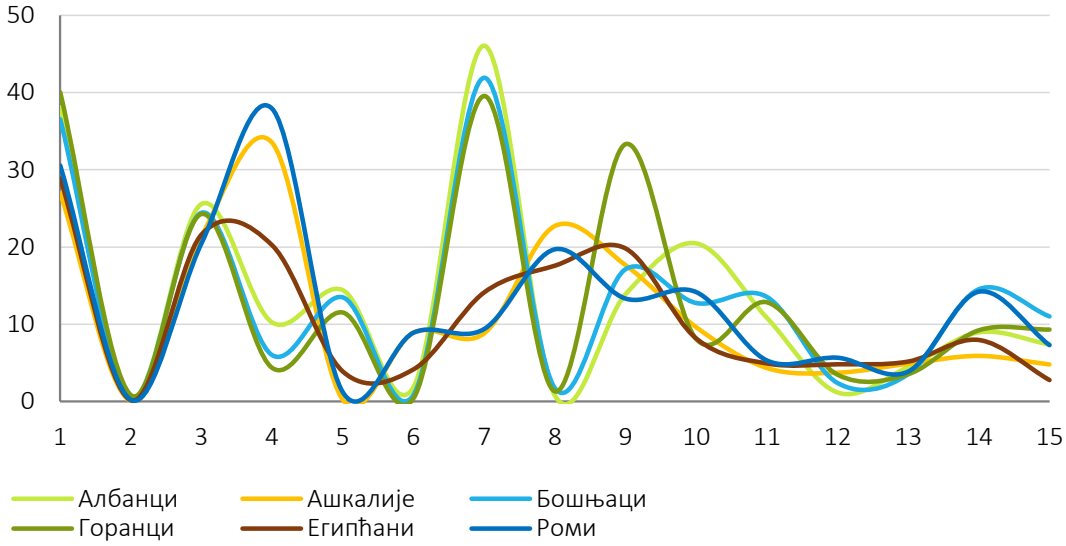

Националне заједнице у кластеру 4

5. Матерњи језик

- Упоредни подаци о становништву према матерњем језику (1953–2022)
- Регионалне разлике у говорним заједницама
- Графички приказ алтерофоније и образовних карактеристика

Карта 5.1. Најзаступљенији матерњи језици у Републици Србији, по општинама и градовима

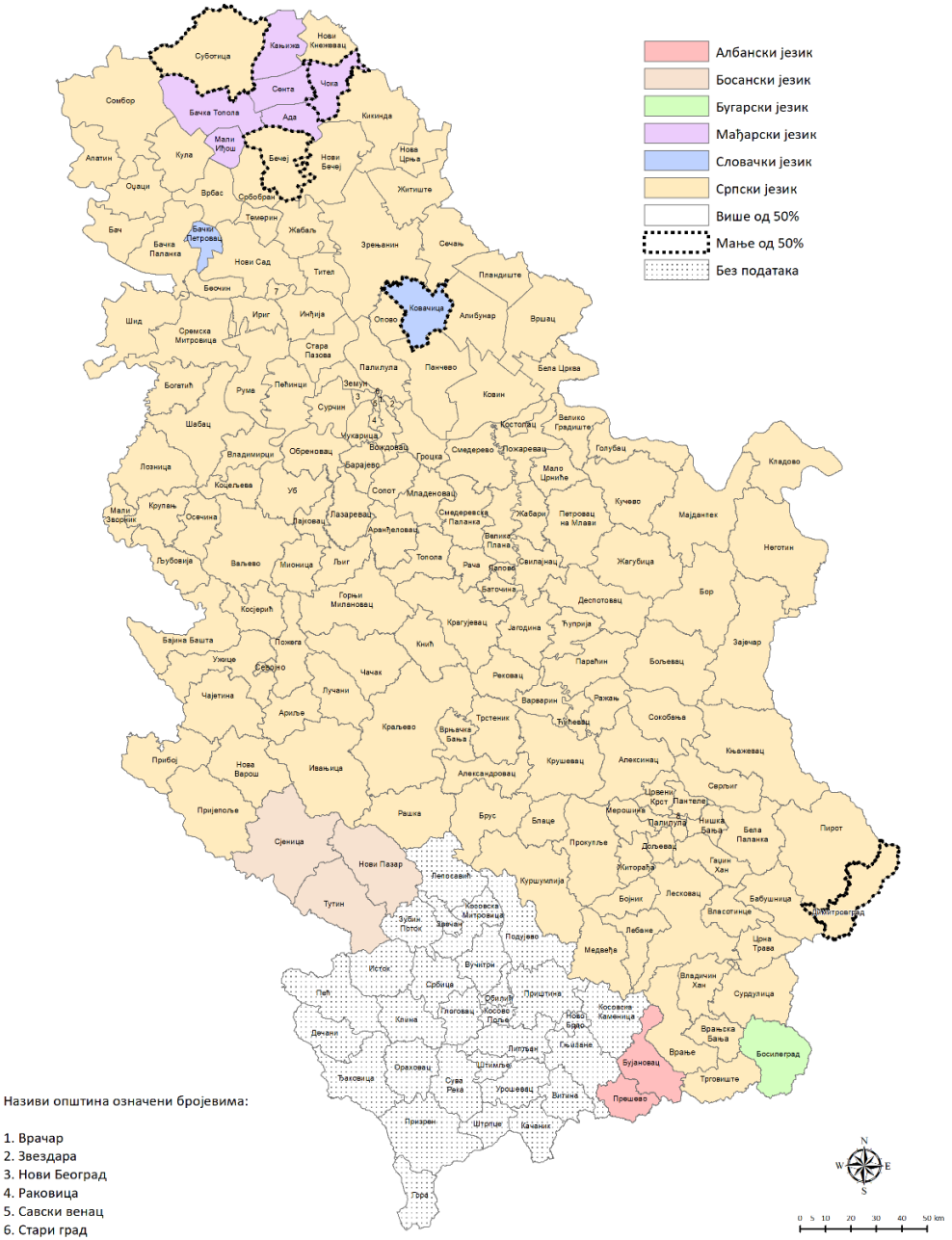

Графикон 5.1. Националне заједнице према степену етно/алтерофоније

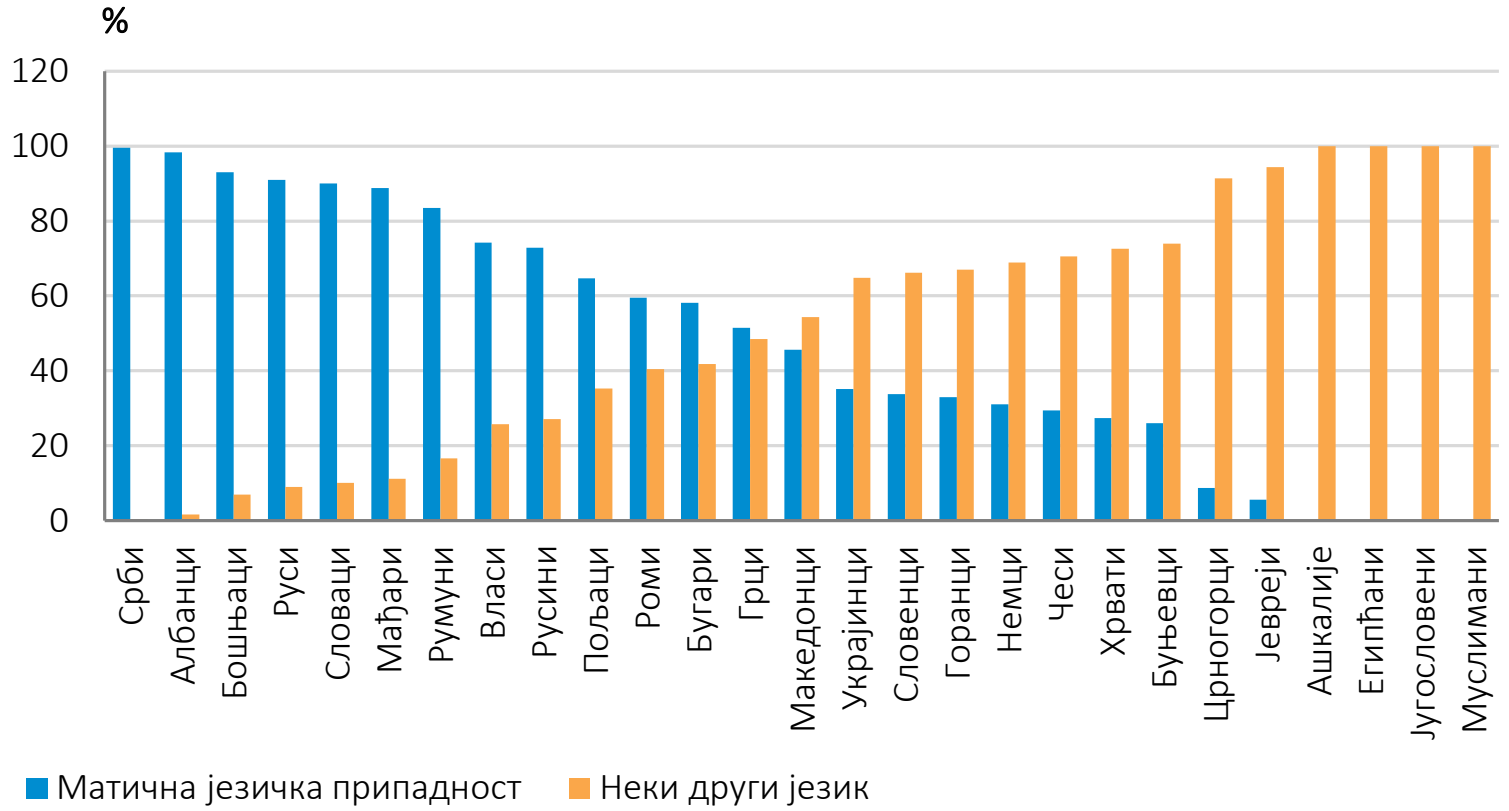

Алтерофонија и просечна старост становништва

Просечна старост припадника националних заједница
према матичном/неком другом језику

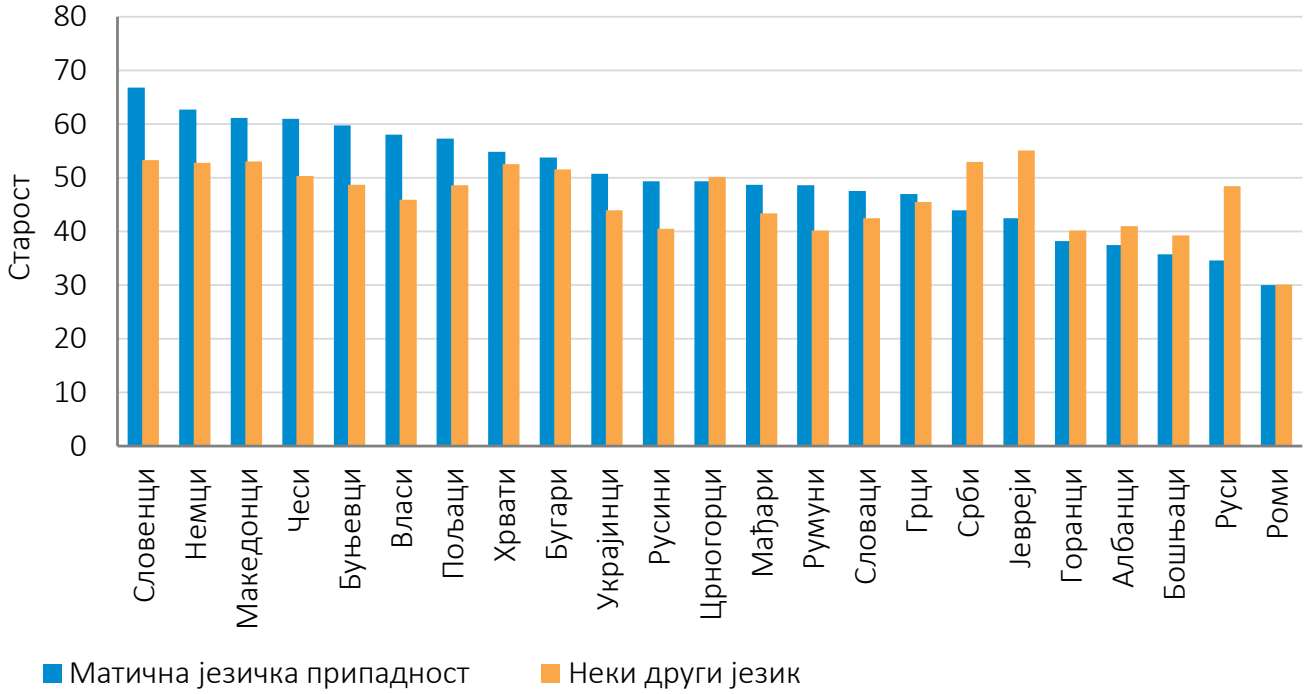

Алтерофонија и школска спрема

- Припадници националних заједница према матичном/неком другом матерњем језику и школској спреми

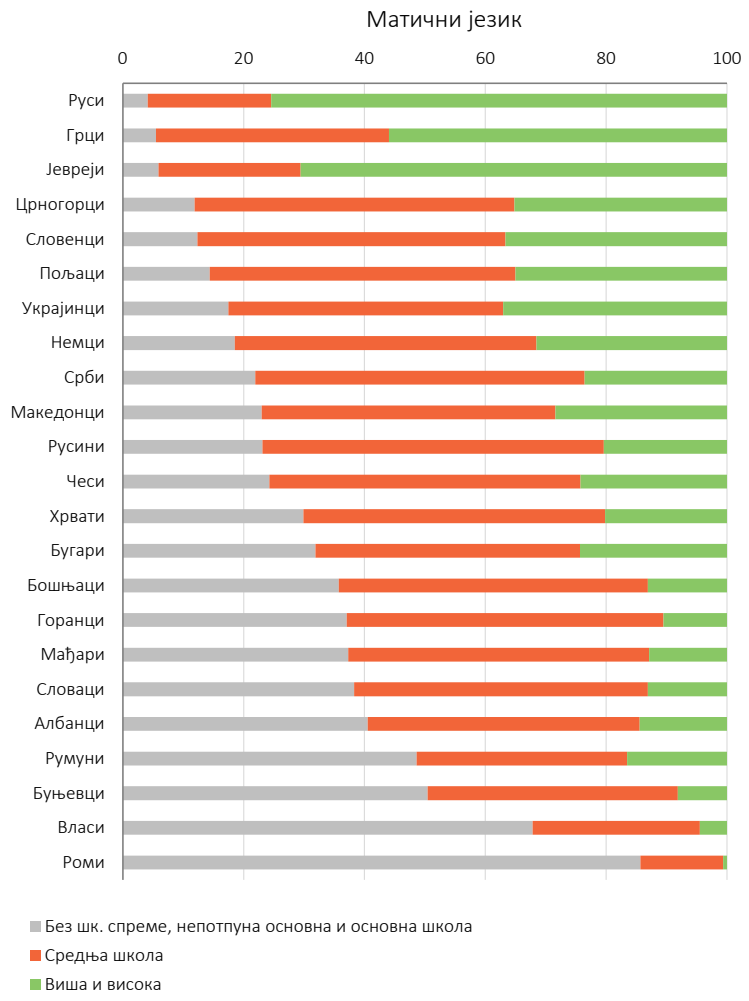

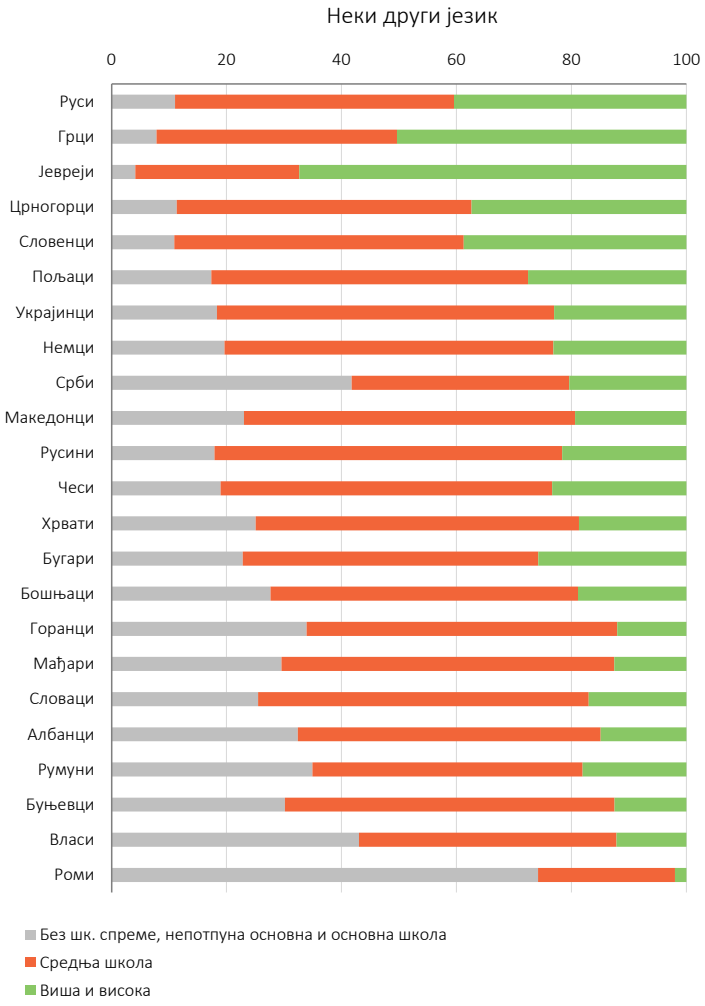

Алтерофонија и економска активност

Припадници националних заједница према матичном/неком другом матерњем језику и економској активности

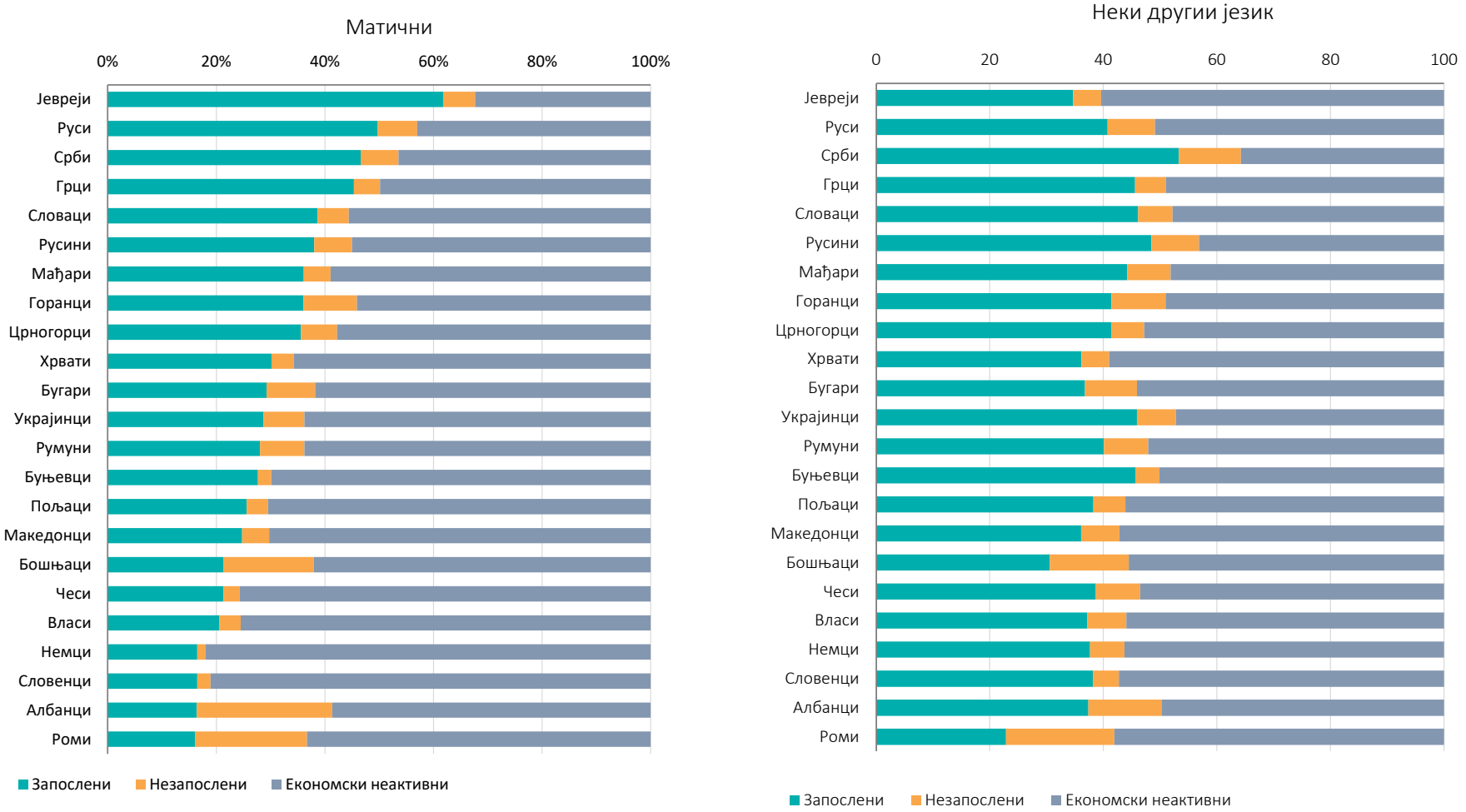

Закључак је да се млађе становништво националних заједница са високим уделом алтерофоније ређе опредељује за матични матерњи језик, као и да се одликује повољнијом образовном и економском структуром у односу на сународнике матичног матерњег језика, што указује на процес језичке интеграције

... да ли су се у попису на питање о матерњем језику изјашњавали за језик који су научили да говоре у најранијем детињству или о језику којим свакодневно **уобичајено говоре**.

... требало би размотрити могућност да се у наредном попису прикупе подаци не само о матерњем, већ и о уобичајеном језику

... На тај начин бисмо добили податке на основу којих би било могуће мерити асимилационе и интеграционе процесе.

6. Верска припадност

- Промене у конфесионалној структури становништва кроз пописе
- Просторна дистрибуција верских заједница
- Карте са регионалним разликама у верској припадности

Карта 6.1. Најзаступљеније вероисповести по општинама/градовима

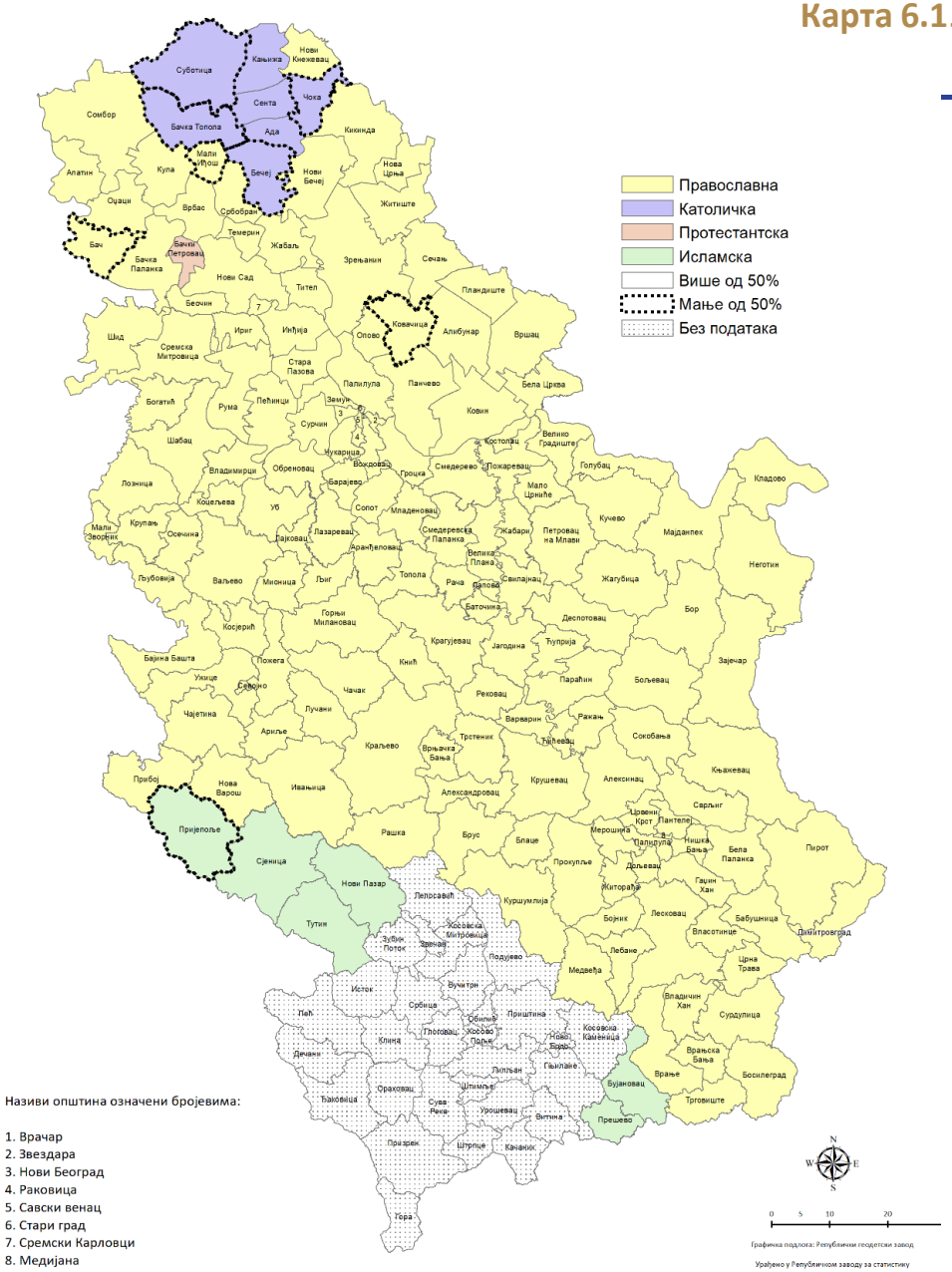

Вероисповест и национална припадност

- Висок ниво подударности код свих главних конфесија

Демографске и социоекономске карактеристике конфесионалних заједница

- Староно-полна стуктура
- Аналитички и графички прикази образовне и економске структуре

Графикон 6.4. Становништво по вероисповести према просечној старости

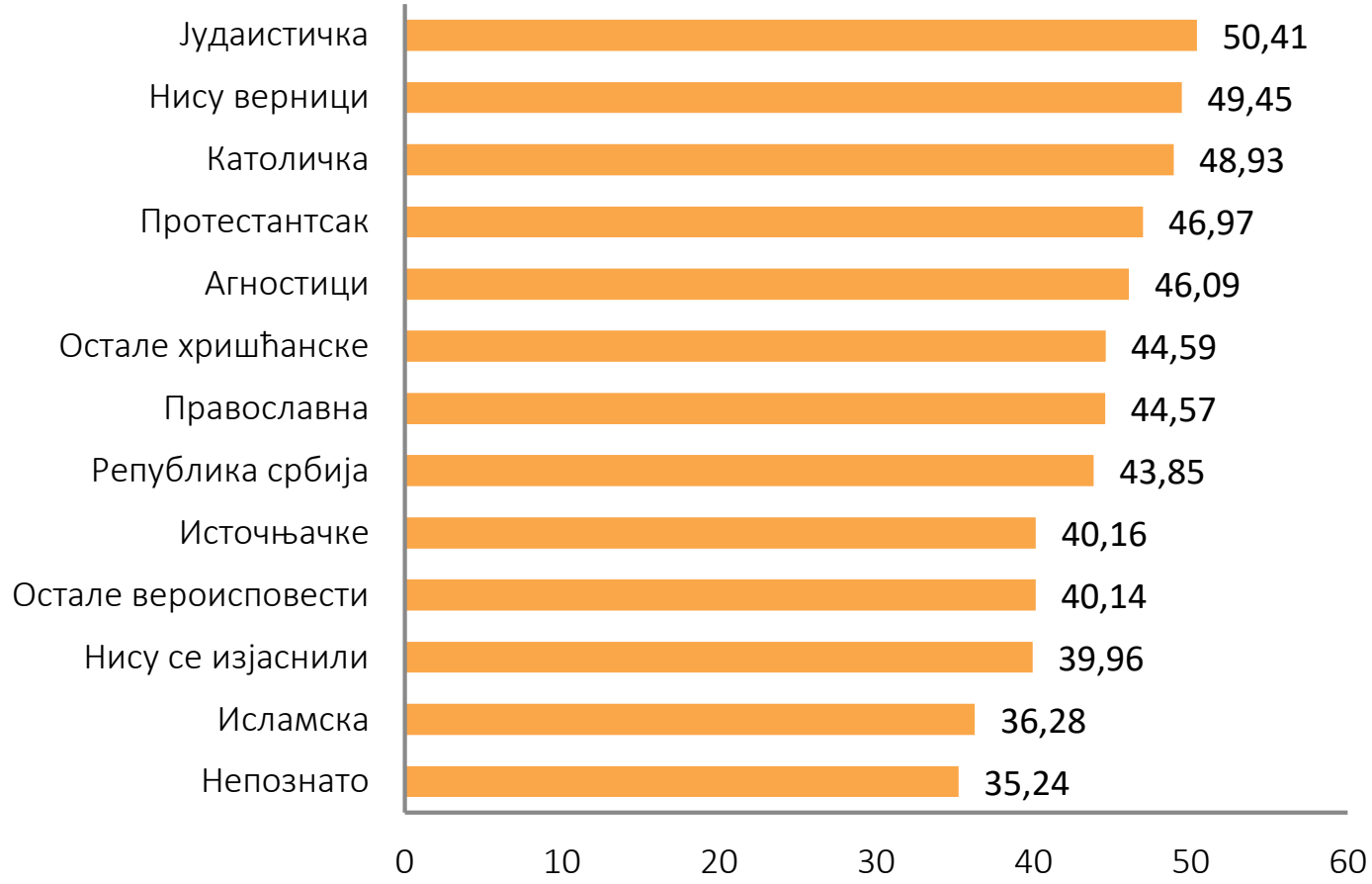

Графикон 6.6. Припадници конфесионалних група према старости и полу

православна

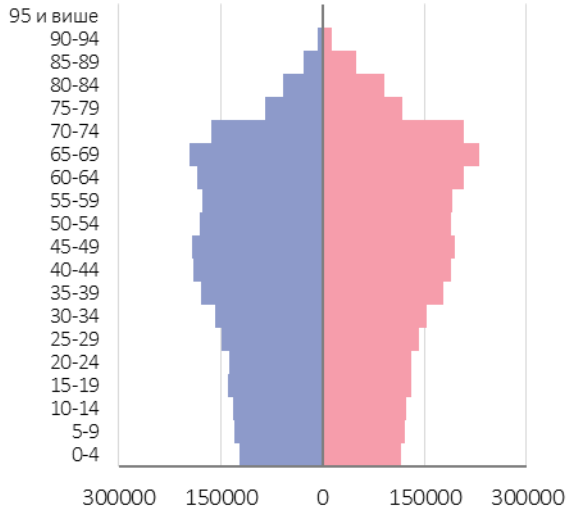

католичка

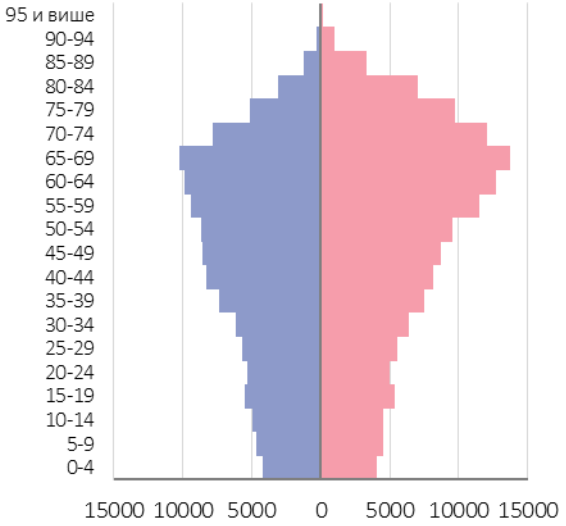

протестантска

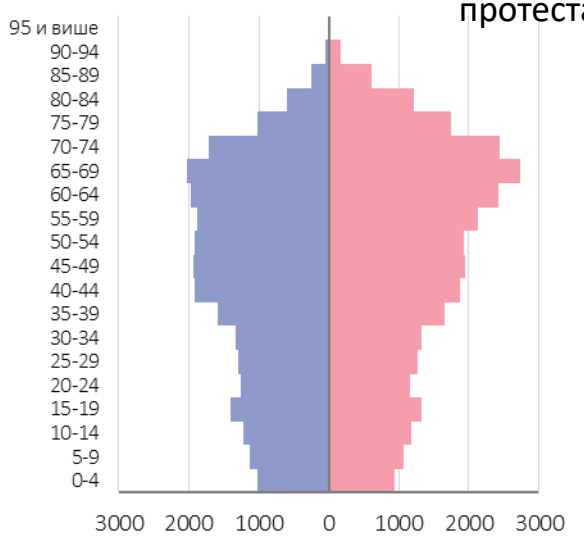

исламска

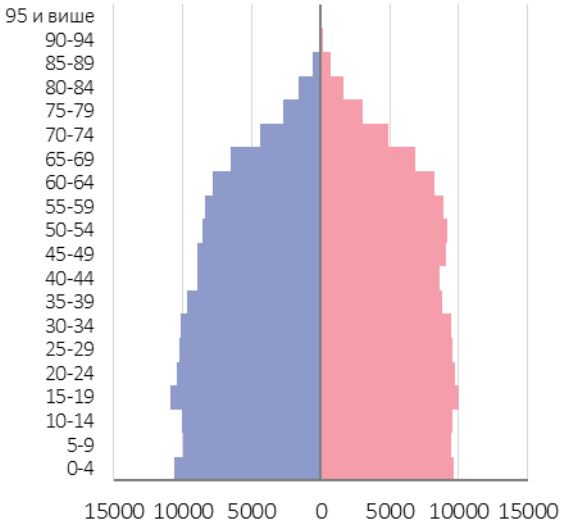

источњачке вероисповести

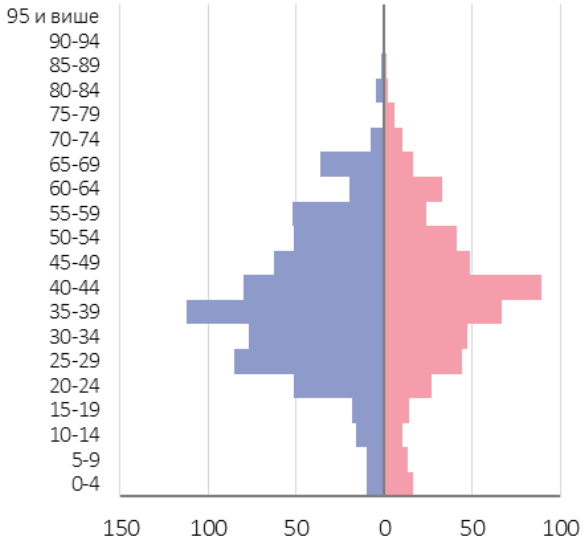

агностици

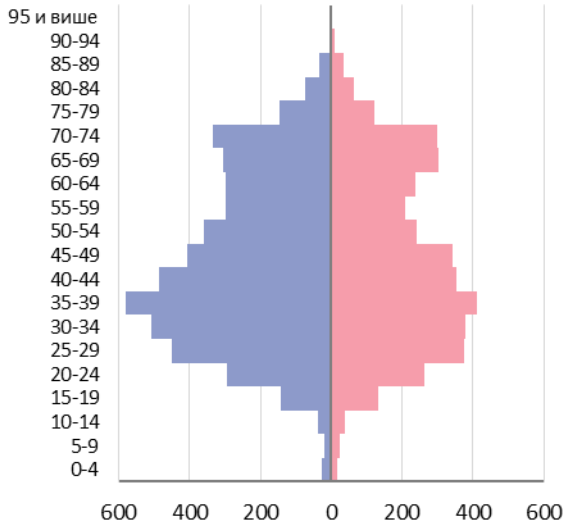

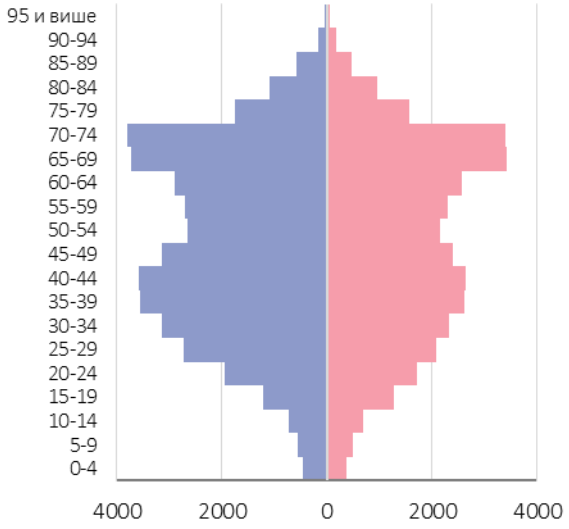

атеисти